

Innst. 146 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:141 S (2014–2015)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantane Rigmor Aasrud, Kjersti Toppe og Audun Lysbakken om å sikre Skeivt arkiv i Bergen midler til permanent drift

Til Stortinget

Sammendrag

Skeivt arkiv vart etablert som prosjekt ved Universitetsbiblioteket i Bergen i 2014. Prosjektet har tatt fatt på eit lenge neglisjert område av kulturhistoria, historie knytt til lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LHBT) sine livserfaringar.

Formålet er å ta vare på arkiv- og bibliotekmateriale (organisasjonsmateriale, biografisk materiale, aksjonar, fotografi, bøker, tidsskrift) i tillegg til å samla inn munnlege livsminne (videointervju).

Skeivt arkiv har vore finansiert med intern støtte frå UiB og Universitetsbiblioteket og dessutan eksterne midlar frå Norsk kulturråd og Nasjonalbiblioteket.

Forslagsstillarane meiner Skeivt arkiv må sikrast gjennom fast driftsstøtte over statsbudsjettet. Skeivt arkiv har behov for eit budsjett på vel fem mill. kroner i 2015 for å trygga god og permanent drift, og dessutan vidareutvikling av arkivet.

Forslagsstillarane ynskjer at Noreg skal ta vare på det viktige kulturhistoriske materialet som Skeivt arkiv prisverdig har sett i gang innsamling og fagleg solid styring av. Forslagsstillarane meiner Noreg har eit særskilt ansvar for å fremja LHBT-personar sine rettar fordi landet har ei historie, eit verdisett og eit lovverk som gjer dette mogleg og ynskjeleg. Difor kan Skeivt arkiv også verta eit viktig norsk tilskot i

det internasjonale arbeidet for LHBT-personar sine rettar. Samstundes vil Skeivt arkiv kunne medverka til auka bevisstgjerung i Noreg om LHBT-historie og haldningsendring der fordommar framleis er verke same.

Forslagsstillarane fremjar følgjande forslag:

«Stortinget bed regjeringa sikra Skeivt arkiv ved Universitetet i Bergen permanent drift gjennom fast statleg tilskot over statsbudsjettet.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Hege Haukeland Liadal, Sonja Mandt, Arild Grande og Anette Trettebergstuen, fra Høyre, lederen Svein Harberg, Kårstein Eidem Løvaas og Mette Tønder, fra Fremskrittspartiet, Laila Marie Reiertsen og Ib Thomsen, og fra Kristelig Folkeparti, Geir Jørgen Bekkevold, viser til Dokument 8:141 S (2014–2015) om å sikra Skeivt arkiv i Bergen midlar til permanent drift, som foreslår å sikre Skeivt arkiv ved Universitetet i Bergen permanent drift gjennom faste statlige tilskudd over statsbudsjettet. Komiteen viser til at det i forslaget ytres en bekymring for at Norge ikke vil ta vare på viktig kulturhistorisk materiale som Skeivt arkiv har satt i gang innsamling av.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, viser til at prosjektet er i regi av Universitetet i Bergen, og at Kulturdepartementet vil stille midlene til disposisjon for Universitetet i Bergen. Flertallet påpeker viktig-

heten av at arkivet holdes til én institusjon og mener det er heldig at Skeivt arkiv er tilknyttet universitetet.

Komiteen ser at Skeivt arkiv ble etablert som prosjekt ved Universitetet i Bergen i 2014. Prosjektet tar for seg kulturhistorie knyttet til lesbiske, homofile, bifile og transpersoner sine livserfaringer. Komiteen ser at dette er viktig historiefortelling og berømmer Universitetet i Bergen for å ha tatt initiativ til en slik historisk samling. Komiteen viser til at prosjektet er en del av avdelingen for specialsamlinger ved Universitetsbiblioteket i Bergen.

Komiteen understreker at Skeivt arkiv er igangsatt av Universitetet i Bergen, som årlig får driftsbevilgninger over statsbudsjettet. I samsvar med den etablerte rammebudssjettingen vil det være Universitetet i Bergen som tar stilling til den videre driftsfinansieringen av prosjektet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er et nasjonalt ansvar å sikre dokumentasjon om samfunnets utvikling og håndtering av LHBT-historien. Disse medlemmer mener det haster med å samle inn skeiv historie i Norge, og at det er viktig å dokumentere fortellinger og materiale som kan dokumentere LHBT-historien før det går tapt.

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett og bevilgning på 5 mill. kroner.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre Skeivt arkiv ved Universitetet i Bergen permanent drift gjennom fast statlig tilskudd over statsbudsjettet.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, viser til budsjettforlik av 23. november 2015 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre hvor det blir bevilget 5 mill. kroner til Skeivt arkiv. Disse midlene blir overført til Kunnskapsdepartementet da dette er riktig adressat for midler som går til Universitetet i Bergen.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sikre Skeivt arkiv ved Universitetet i Bergen permanent drift gjennom fast statlig tilskudd over statsbudsjettet.

Komiteens tilråding

Komiteen viser til forslaget og til sine merknader og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:141 S (2014–2015) – representantforslag fra stortingsrepresentantane Rigmor Aasrud, Kjersti Toppe og Audun Lysbakken om å sikre Skeivt arkiv i Bergen midler til permanent drift – vedlegges protokollen.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 12. januar 2016

Svein Harberg

leder

Laila Marie Reiertsen

ordfører

Vedlegg**Brev fra Kulturdepartementet v/statsråden til familie- og kulturkomiteen, datert 19. oktober 2015****Dokument 8:141 S (2014-2015) Representantforslag om å sikre Skeivt arkiv i Bergen midler til permanent drift**

Jeg viser brev av 7. oktober d.å. fra Stortingets familie- og kulturkomité om departementets vurdering av Dokument 8:141 S (2014-2015) Representantforslag om å sikre Skeivt arkiv i Bergen midler til permanent drift.

Prosjektet Skeivt arkiv har som formål å ta vare på og formidle norsk historie om lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LHBT). Skeivt arkiv er organisert som et prosjekt i universitetsbiblioteket ved Universitetet i Bergen (UiB).

Kulturdepartementet viser til omtalen av prosjektet i representantforslaget. Det fremgår her at Skeivt arkiv har solid forankring i en organisasjon med infrastruktur, utstyr, depot og ekspertise til å ta hånd om kulturhistorisk arkivmateriale. Det blir i tillegg opplyst at Skeivt arkiv og UiB har sterk historiefaglig kompetanse på dette feltet.

Videre fremgår det av forslaget at:

"Skeivt arkiv har samla inn ei rekke verdifulle arkiv som hittil har vore i privat eige. Skeivt arkiv sine samlingar inneheld ei rekke arkiv frå personar og organisasjonar og dessutan bøker og tidsskrift. Formålet er å ta vare på arkiv- og bibliotekmateriale (organisasjonsmateriale, biografisk materiale, aksjonar, fotografi, bøker, tidsskrift) i tillegg til å samla inn munnlege livsminne (videointervju). Dette vert formidla på ei nettside der delar av arkivmaterialet vert tilgjengeleg digitalt. Målet er at nettsida skal vera hovudportalen for alle som ynskjer informasjon om norsk skeiv historie."

Forslagsstillerne ønsker at prosjektperioden skal gå over i permanent drift av et nasjonalt senter for LHBT-historie. Det vises til behov for vel fem millioner kroner i årlig tilskudd til drift og videreutvikling. På dette grunnlag foreslår representantene Rigmor Aasrud, Kjerti Toppe og Audun Lysbakken:

"Stortinget bed regjeringa fremje forslag om å sikra Skeivt arkiv ved Universitetet i Bergen permanent drift gjennom fast statleg tilskot over statsbudsjettet."

Departementets vurdering

Historien om kampen for homofiles rettigheter og de skeive livsberetninger finnes først og fremst i private arkiver. I de offentlige arkivene er homofil i for stor grad dokumentert enten som kriminelle handlinger eller som en psykiatrisk diagnose. UiB har gjennom Skeivt arkiv arbeidet med disse problemstillingene. Med satsing på nettbasert formidling, når disse historiene ut til flere.

UiB har i brev av 8. september d.å. til Kulturdepartementet opplyst at prosjektperioden går ut juni 2017. UiB har som mål at Skeivt arkiv deretter skal gå over fra prosjekt til permanent drift.

Spørsmål nr. 419 fra stortingsrepresentant Rigmor Aasrud dreide seg også om permanent finansiering av dette. Spørsmålet var formulert slik: "Hva har kulturministeren gjort for å sikre at det arbeidet som er gjort i prosjektet "Skeivt arkiv" tilknyttet Universitetsbiblioteket i Bergen får permanent finansiering?" Dette spørsmålet var begrunnet i følgende merknad i Innst. 243 S (2012-2013) fra familie- og kulturkomiteen: "Flertallet ber regjeringen vurdere om det bør gis særskilt statlig støtte til et slikt arkiv."

I Representantforslag 141 S (2014-2015) er det også vist til denne merknaden. I mitt svar av 7. januar d.å. på spørsmål nr. 419 viste jeg til at familie- og kulturkomiteens merknad ble gitt våren 2013, ved behandlingen av Meld. St. 7 (2012-2013) *Arkiv*. Denne meldingen ble fremmet av regjeringen Stoltenberg II. En vurdering om det bør gis særskilt støtte til Skeivt arkiv ble imidlertid ikke tatt inn i regjeringen Stoltenberg IIs budsjettforslag for 2014, som ble lagt frem i oktober 2013.

Siden Skeivt arkivs arkivsamling består av privatarkiv, vil jeg peke på den statlige etaten Arkivverkets ansvar for bevarte privatarkiv etter organisasjoner, foreninger, institusjoner, bedrifter og personer. Over 35 000 hyllemeter privatarkiv er deponert i Arkivverket. Etaten skal i samarbeid med andre institusjoner og organisasjoner med ansvar for privatarkiv utarbeide en ny strategi for privatarkivarbeidet i landet.

Skeivt arkiv er et prosjekt i UiB. I budsjettproposisjonen for 2016 er det foreslått en bevilgning på 2 963 mill. kroner til UiB. I samsvar med den etablerte rammebudsjetteringen, vil det være UiB som må ta stilling til den videre finansieringen av Skeivt arkiv.

